

Dr. Pernyész Sándor

(1894–1938)

sebészfőorvos, kórházigazgató főorvos

Született: 1894-ben Budapesten.

Apja: Pernyész Mihály gépész-kovács

Anyja: Baráth Julianna. 7 testvére volt.

Ősei: hajdani jászberényi redemptusok

Középiskolai tanulmányát Jászberényben, a József Nádor Gimnáziumban folytatta.

1913-tól orvosegyetemi hallgató a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen.

1915-ben megszakítja tanulmányait, és katonai szolgálatba kezd. Az orosz fronton harcolt.

1916-ban hadifogságba került, ahonnan 1918-ban szabadult.

1918– Prágában szolgált, és mint egészségügyi zászlós szerelt le, majd folytatta egyetemi tanulmányait.

1921-ben orvossá avatták Budapesten.

A diplomája megszerzése után a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem II. sz. Kóronctani Intézetében gyakornok.

1922-től az I. sz. Sebészeti Klinikán műtönövendék, és 5 éven át műtőorvosként dolgozik.

1927-ben a pécsi Erzsébet Tudományegyetem Sebészeti Klinikáján tanársegéd.

1928. október 1-jétől a jászberényi Erzsébet Közkórházban kap igazgatói kinevezést, és sebészfőorvosi státuszt, ahol haláláig dolgozott.

1938. szeptember 12-én hunyt el.



Pernyész Sándor és felesége, Pénzes Gabriella

Munkássága:

Kórházfejlesztés, 3 kórházi osztály: a sebészet, a szüléset–nőgyógyászat és a belgyógyászat kialakítása fűződik a nevéhez, amely után a jászberényi kórházat felminősítik a kórházak II. csoportjába. Ennek eredménye, hogy szakorvosokat képezhettek, gyakornokokat fogadhattak.

Tudományos munkássága:

Különböző korú csonttöréses betegek műtése, kezelése témakörben. Elért eredményeit hazai és nemzetközi folyóiratok is leközölték. Szaktekintélynek számított.

Társadalmi tevékenysége:

Tagja volt a Budapesti Királyi Orvosegyesületnek, a Magyar Sebésztársaságnak, az Erzsébet Egyetem Tudományos Egyesülete orvosi szakosztályának, az Országos Orvosszövetségnek, a vármegyei törvényhatósági bizottságnak, Jászberény város képviselő-testületének és az Úri Kaszinónak.

Jászberényben a képviselő-testület a kórház fejlesztése érdekében kifejtett érdemeit jegyzőkönyvileg örökítette meg.

A korabeli Jász Hírlapban megjelent orvoskollégája, dr. Vágó János Pernyész Sándorról írt nekrológja:

„Sajgó szívünket tépő és lelkünket mélyen megrázó fájdalom könnyeibe mártott tollal búcsúznak Tőled kedves jóbarátunk, szeretett, jó kartársunk, néhai dr. Pernyész Sándor.

Itt hagyta bennünket férfikorod teljében, itt hagyta váratlanul, és távozásod az élők sorából félelmetesen megdöbbentett mindannyiunkat, hogy Te, aki annyit és olyan örömmel dolgoztál, aki élvezte, a szinte művészién vágó késed suhanása nyomán fakadt sok-sok megmentett embertársad gyógyulását. Örült a szíved, repdesett az örömtől a lelked, amikor büszkén mutattál nekünk egy-egy már elveszett, de mégis általad a sír széléről visszahozott emberéletemet.

Árván hagyta az általad oly kiválóan felszerelt és annyira szeretett kórházadat, rajongó munkatársaidat és a hófehér betegágyon pihenő, nagyon szeretett betegeidet. Nem osonsz már végig a kórház komor folyosóin, kórtermein keresztül, ahol annyi ezer, halálosan beteg embertársad szerető és minden bizalmát benned látó, élet-halál harcot vívó, lázas és fájdalmas lelkek igyekeznek jóságos arcodról leolvasni a gyógyulásukhoz annyira szükséges, reményt keltő pillantásodat, szinte kérdezve és kérve: ugye doktor úr – segít rajtam is?

Te rájuk mosolyogva megfogtad lázas kezüket, és vigasztaló mosolyoddal nyugtató reményt és biztató ígéretet öntöttél beléjük egészségük visszanyeréséhez.

Kedves jóbarátunk, haláloed az orvos tragikus és önfeláldozó halála volt! Te, aki annyi életet adtál vissza, a tiéd az orvostudomány adós maradt, eredménytelen és meddő harcot vívott, és ez nagyon fáj nekünk, kimondhatatlanul fáj! Dolgoztál napot-éjet egygyé téve, mindig jókedvűen, tele ambícióval, bőségesen gazdag orvosi tudással és fékezhetetlen munkaszeretettel, nem törődve a magad egészségi állapotával, harcoltál a mások életéért. De jött a beteg és az orvos kiméletlen és rettegett ellensége, a »palor mors«, a csontos kezű nagyúr, akinek annyiszor kiütötted kezéből a kaszáját, de most az egyszer ő győzedelmeskedett, s ő vette ki kezedből – a nagy ellenfél kezéből – durva gesztussal az operáló kést. Szeretett jóbarátunk, kedves kartársunk, hogy mit vesztettünk veled, egyelőre nem tudjuk, de érezzük elmúlásodat szörnyűségesen.

Békességben nyugvó földi poraidat borítják el a gyönyörűséges őszi aranyárgán hulló lomblevelei és fájó könnyeink, jóságos lelkedet pedig kísérje az Isten trónusa elé sok-sok ezer hálás beteged, szerető kartársaid és jó barátaid fájdalmasan zokogó lelkének szomorú gyászindulója.”

A Jász Hírlap közlése pedig:

„Dr. Pernyész Sándor a jászberényi Erzsébet Közkórház igazgató-főorvosa szeptember hó 12-én rövid, súlyos betegség után, életének 44-ik évében elhunyt. Halála óriási részvétet váltott ki a város, sőt az egész Jászság közösségének körében, mert hiszen az a tíz esztendő, amit kórházunk élén eltöltött, az alkotások és sikerek egész sorát produkálta. Mint sebész, olyan hírnévre tett szert, hogy messze távolból is idejöttek a betegek, hogy Pernyész Sándor bámulatos ügyességére, életmentő, biztos kérésre bízzák magukat.

A nagy részvét impozáns méretekben nyilvánult meg a szerda délután megtartott temetésen. Megjelentek itt a város egész társadalmán kívül – dr. Antal István államtitkár és neje, dr. Roffi Borbély György főispán, dr. Bodrogek Zoltán min. tanácsos, dr. Bathó László min. tanácsos, dr. Szalay Szabolcs vm. főjegyző, Balázsovits Ernő kormányfőtanácsos és még sokan a fővárosból és a Jászság községeiből.

A temetési szertartást dr. Kele István pápai prelátus, főesperes, apátplébános végezte fényes papi segédlettel. Énekelt a Palotásy Dalárda és a Tanióképző férfikara, előbbi Kertész Károly, utóbbi Berzátzy László vezényletével.



Dr. Friedvalszky Ferenc polgármester, kormányfőtanácsos a város közösségének és tisztviselő karának nevében búcsúztatta az elhunyt, kiváló sebészt, majd hálóját és köszönetét fejezte ki az elhunytnek áldásos működéséért.

Dr. Sőregi László városi és járási tisztifőorvos az orvostársadalom nevében méltatta Pernyész Sándor érdemeit, és mély érzelemből fakadó búcsúbeszédet mondott.

Dr. Papp Ferenc kórházi főorvos a kórház orvosainak és egész személyzetének mélyeséges fájdalmát tolmácsolta. Kiemelte az elhunyt bámulatos teljesítményét, példaadó kötelességtudását.

Ezután megindult a gyászmenet végeláthatatlan kocsisora. Elöl a papság és a kántorok, utána vonult a frontharcosok egyenruhás csapata, majd a koszorúvivő kocsik, utána a gyászkocsi, melyet a rokonság, a kartársak és jóbarátok hatalmas tömege kísért gyalogszerrel. Ezek után jött a sok kocsi a gyászoló családtagokkal, rokonokkal és jóbarátokkal.

Most már ott nyugszik kinn a Fehértói temetőben az, kinek életében a rengeteg munkától oly kevés nyugalom jutott osztályrészül.” Jász Hírlap szerkesztősége

Forrás:

Jász Hírlap, 1938. 09. 17. 1–2. o.

FRÜHWIRT Mátyás: Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Trianon után. Bp., 1930. 78. o.

SUGÁRNÉ Konksek Aranka: Jász történelmi arcképcsarnok. 2003., Jászberény, 2. bővített kiadás 182. o.

Fotó:

Családi képek: Németh Józsefné Török Julianna tulajdona

A síremlékről Nagy Tamás készített felvételt.

Jászberény, 2019. 07. 02.

Összeállította: Sárközy Ágnes